

Fra Mario Jurišić

AFRIKA DANAS (3)

U prva dva priloga ovoga napisa obrađeno je slijedeće: I. **Opći pogled na afrički kontinent**; II. **Afrikanizacija Crkve** (SB, 1—1980, 77—89); III. **Muslimani i kršćani u Africi**; IV. **Veliki prijatelj muslimana** (SB, 2—1980, 170—180).

V.

TRPEĆA CRKVA U AFRICI

Progonstva kroz povijest

Iako ćemo uglavnom govoriti o novijem, odnosno sadašnjem stanju progonjene Crkve u Africi, ipak je dobro, barem letimično, sjetiti se početka kršćanstva na tom kontinentu za vrijeme »*ere krvi*«, tj. do 313. god.

Prema staroj predaji, u Etiopiji je propovijedao i tu poginuo mučeničkom smrću sv. Matija apostol, a prema Martirologiju sv. Bede, ubijen je i pokopan u Aleksandriji sv. Marko evanđelist.

U Kairu je podignuta nova katedrala sv. Marka, uz pomoć egipatske vlade, kao spomen na 1900. obljetnicu mučeničke smrti sv. Marka, a pripada koptskoj Crkvi. Venecijanski patrijarh darovao je novoj katedrali relikvije sv. Marka, a papa Pavao VI. dao je napisati na moćniku: »Pavao VI. šalje ove moći evanđelista Marka Kirilu VI. kao zalog ljubavi.«

Predstavnicima Kopta, koji su došli u Rim po relikvije, papa je naglasio srdačne veze između rimske i aleksandrijske Crkve u prvim stoljećima kršćanstva te rekao: »*Mi u ovom gestu gledamo novu vezu između Stolice sv. Petra i Stolice sv. Marka.*«

Za cara Marka Aurelija (161.—170.) poginuli su Sciliski mučenici: Sperat, Nartzal, Citin, Donat, Sekund i Vest. Dovedeni su pred prokonzula Saturnina u Kartagu gdje su pogubljeni, jer nisu htjeli žrtvovati idolima. Sačuvan je i opis njihova mučeništva, koji je najstariji pisani latinsko-kršćanski spomenik.

Za Septimija Severa (193.—211.) u Kartagi su mučeni: sv. Perpetua, Felicita i još tri čovjeka. Svi su osuđeni »ad bestias« zbog svoje vjere. I budući da su na čudesan način sačuvani, nisu naime razderani od životinja, odsjekoše im glave.

Za Maksima Tračanina (235.—238.) u Aleksandriji je poginula sv. Apolonija kojoj su izbili zube i htjeli je baciti na lomaču. Međutim, ona je sama na nju skočila.

Za Valerijana (253.—266.) poginuo je slavni Ciprijan, a u Utici je spaljeno 150 kršćana, koje obično nazivaju »*Massa candida*« (Bijelo tijesto).

Za cara Doklecijana (284.—305.) u Africi su poginule sv. Krispina i sv. Katanina, a u samoj Tebaidi (Egipat) mnogi kršćani posvjedočiše krvlju svoju vjeru. Evo samo nešto iz pera povjesničara Euzebija Ceza-rejskoga o tom egipatskom progonstvu:

»Velik broj muškaraca, žena i djece pretrpjeli su muke i pošli u smrt radi Spasiteljeve nauke. Neki su spaljeni, a prije toga stavljeni su na željezni točak i rastezani. Bili su bičevani i mnoge su druge muke podnijeli. Neki su bačeni u more, a drugi su prignuli vrat pod krvnički mač. Mnogi su umrli pod mukama, a neki su umrli i od gladi. Neke su propinjali na križ, i to neke kao zločince s glavom prema gore, a neke bi okrenuli glavom prema dolje i pustili ih da tako vise dok ne bi umrli od gladi.

Svojim sam očima gledao kad su jednoga dana nekolicinu posjekli mačem, a nekolicinu spalili. Krvnikov je mač bio tup, pa se krvnik umorio, i morali su ga drugi krvnici zamijeniti. A na licu Kristovih vjernika vidio sam uistinu božansku snagu i radost. Čim bi jedni bili osuđeni, već su se s druge strane novi pojavljivali pred sudom i priznavali da su kršćani. Gledali su strahovite muke i zvjerske načine mučenja, ali su bili upravo bezbrižni. Radosni i nasmijani primali su osudu na smrt. Štoviše, pjevali su pjesme zahvalnosti svome Bogu, i to do zadnjeg daha.«

Eto, zato je Pavao VI. prigodom proglašenja sv. Ugandskih mučenika održao potresan govor u kojem je kazao i ovo: »... Ovi afrički mučenici nadodaju novu stranicu popisu pobjednika, tj. martirologiju. Tu su na djelu u isti mah prisutne jako žalosne ali i vanredno divne činjenice. Rekosmo stranicu, a ona je, nema sumnje, dostojna. Ona je nadodana onim izvrsnim izvješćima davne Afrike. Mi, živeći u ovom vremenu, kao ljudi male vjere, smatrali smo da ta izvješća neće nikada imati takav nastavak.

Tko je ikada mogao pomisliti da će onim uzbudljivim djelima sciliskih, kartaških i utičkih mučenika 'bijeloga tijesta', pa onda slavnim djelima egipatskih mučenika, i napokon mučeničkim djelima iz vandalskog progonstva biti u naša vremena nadodana nova izvješća, koja opisuju herojska djela ne s manje odvažnosti i jednako tako sjajna?

Tko je mogao u duhu predosjetiti da ćemo odličnim svetim afričkim mučenicima i ispovjedaocima, poznatim iz povijesti, kao što su Ciprijan, Felicita i Perpetua, te Augustin, veliki muž, pribrojiti jednom Karla Lwangu, Matiju Murumba Kalembu, čija su nam imena draga kao i imena njihovih drugova. I drugi su dostojni spomena koji su, služeći se anglikanskim vjerskim ustanovama, bili pogubljeni za Kristovo ime.

Ovi afrički mučenici zaista zrače početke novog razdoblja. Naravno, neka se pamet ne okrene prema progonstvima i vjerskim sukobima, nego prema kršćanskom i građanskom preporodu. Afrika, naime, koja je orošena krvlju ovih mučenika, prvih u novijem razdoblju, ta se Afrika, oslobođena i samosvojna, preporođa.«

Na žalost, papina se želja nije ispunila. Progonstva i sukobi nastavili su se sve do naših dana, iako je papa na koncu rekao: »Kamo sreće, ako je to Božja volja, da su ova mučeništva posljednja, jer je njihova žrtva tako dragocjena.«

Ovdje nije mjesto, jer bi bilo previše dugo, da govorimo o Vandalima koji su sistematski uništavali kršćanstvo. I Arapi su to činili stoljećima, a Saraceni su odvodili kršćane kao roblje i silom ih prevodili na islam ili ih ubijali.

Nećemo se zaustavljati ni na progonstvima u prošlom stoljeću, posebno u Ugandi i na Madagaskaru, jer bi to tražilo cijelu reportažu o krvi koja je tekla u potocima. Ovdje ćemo vidjeti što se događalo zadnjih desetak godina u pojedinim zemljama Afrike, iako je sada situacija mnogo bolja i mirnija.

Progonstva u novije vrijeme

Uganda

Uganda je zemlja u srcu Afrike. Nazvana je »afrički biser«. To je zemlja nijeka i jezera (Viktorijino, Edvardovo, Albertovo), te vulkanskog masiva Elgona.

Ima 235.886 km² i 13 milijuna stanovnika. Stanovnici su Bantu — Crnci (65%), nilotska i hamitska plemena, Indijci, Arapi, Evropljani... Službeni je jezik engleski.

Uganda je jedna od najkršćanskijih država Afrike. U njoj živi 70% kršćana. Katolika je 60%, a anglikanaca 10%. Ostali su pogani i muslimani.

Uganda je dobila nezavisnost 1962. god. Prvi premijer bio je Milton Obote, kojeg je početkom 1971. god. vojnim udarom svrgao Idi Amin. Ovaj je vladao skoro deset godina. Poslije je došao Godfrey Bianisa, koji je u svibnju 1980. zbačen, a vojna je komanda uzela vlast u ruke.

Uganda je zemlja prvih kršćanskih mučenika, koje je Pavao VI. proglasio svetima. U toj zemlji postao je i prvi crni biskup mons. Kiwanuke. U njoj se nalazi veliki pastoralni institut za Istočnu Afriku u Gabi, udaljen 8 km od glavnog grada Kampale. Za njega je rekao ugandski kardinal Emanuel Nsubuga: »Institut je za našu Crkvu u Istočnoj Africi od velikog značenja. U njemu vlada zdravi duh. Ovo je veliko mjesto Ugande i njena budućnost mnogo zavisi od ovoga grada.«

Eto, u toj zemlji u zadnjem desetljeću događali su se krvavi obračuni s katolicima i s kršćanima uopće.

God. 1971. zbačen je s vlasti Milton Obote, protestant, a na njegovo mjesto zasjeo je bivši boksač Amin, Dada, musliman, gigant sa 130 kg.

God. 1972. Amin je istjerao 58 misionara, koje je prethodno proglasio opasnim. Vatikan je uzbuđen i šalje pismo ugandskim biskupima.

God. 1974. ubijen je direktor kat. lista »Munno«, Klement Kiggundu.

God. 1975. istjerano je 16 misionara.

God. 1976. nestao je mons. Klement Mukassa. Tijelo mu je nađeno na rubu puta, a o njegovu se nestanku ništa ne zna. Mnogi drugi svećenici platili su glavom. I ne samo svećenici nego i svjetovnjaci, među kojima i neki ministri. Te iste godine nitko nije mogao dobiti dozvolu da prati u Rim kat. nadbiskupa u Kampali mons. Nsubugu, koji je išao primiti kardinalske odlike. I on je sam 1972. god. bio nekoliko noći u zatvoru prije nadbiskupskog imenovanja.

Ubijen je iznenada i anglikanski nadbiskup Luwum s dvojicom ministara.

Zadnje godine Aminove diktature mnogi su kršćani ubijeni i nestali. Amin je zabranio svaku stranu pomoć Crkvama u Ugandi. Deset vojnika, koji su bili ni misi polnočki, bili su ubijeni kad su se vratili.

Taj čovjek, koji nosi na duši najmanje 300.000 ljudi, nazvan je krvolokom i ljudožderom. Nestao je bez traga, ali je ostavio mnogo negativnoga u jednoj zemlji koja se ponosi kršćanskim imenom.

Poslije njega došao je Godfrey Biana, koji je bio dobar i razborit. Jednom je prigodom izjavio: »Misionari nisu samo naviještali riječ Božju, nego su isto tako i mnogo doprinosili za razvitak Ugande.«

Sudan

Sudan je afrička država južno od Egipta. Stanovnika ima 17 milijuna na 2,505.813 km². Od toga ima 11 milijuna muslimanskih Arapa i 6 milijuna Crnaca (od kojih svega 700.000 katolika).

Država je dobila nezavisnost 1965. god. Na početku je odmah stavljen princip: jedna vjera, jedna nacija, jedan jezik. Crnačka su se plemena tome opirala, pa je došlo do velikih represalija. Preko pola milijuna ljudi poginulo je u tim previranjima, a oko pola milijuna pobjeglo ih je vani.

U tim previranjima (1964.) misijske postaje i crkve gorjele su kao baklje. Svi su strani misionari protjerani. Sve su misijske škole i socijalne ustanove nacionalizirane i pretvorene u državne islamske škole.

Nakon sedmogodišnjeg prekida, katolički misionari ponovno mogu ići u Sudan. Već 1969. god. Sudan je posjetio papin delegat. Predstavnici vlade tada su mu rekli da evropske i američke misionare neće trpjeti, ali misionari iz Trećeg svijeta uvijek su dobrodošli gosti.

Napokon je u Vatikan doputovao i sudanski ministar i susreo se s papom. Dugo su razgovarali o situaciji u Sudanu. U zadnje se vrijeme prilike smiruju i sređuju a situacija se poboljšava.

Gvineja

Gvineja je zemlja s 245.857 km² i 6 milijuna stanovnika. Ima mali broj katolika. Poslije proglašenja nezavisnosti (prije je bila francuska kolonija), odnosi su se između Crkvi i države pogoršali. Država je ukinula organizacije katoličke mladeži i privatne katoličke škole, a 1967. god. prognala je evropske misionare pod raznim optužbama.

God. 1970., nakon pokušaja iskrcavanja nekih skupina u Gvineju, bilo je oštarih napada na Sv. Stolicu kao da bi ona imala veze s iskrcavanjem tih stranih plaćenika. Misionari, osobito strani, imali su velikih neugodnosti. Kršćanski tisak sveo se na minimum, a »Nova Afrika« (Afrique Nouvelle), ugledne afričke novine, bila je zabranjena. Nastali su veliki progoni, a nadbiskup Konakrija, mons. Čidimbo, osuđen je na doživotnu robiju.

Nadbiskup je nakon osam godina pušten i došao je u Rim. Crkveni je vjerodostojnik izjavio: *«Krist je budućnost i nema potrebe okretati se natrag i gledati nazad. Jedino takvim duhom i takvim uvjerenjem možemo graditi sretniju budućnost za sve. Tko se neprestano okreće, osvrće i optužuje, taj se spotiče i zagorčava život sebi i drugima.»*

Situacija ide nabolje. Na jednom sastanku (1974.), na kojem je Seku Ture primio delegaciju svećenika Afrikanaca iz Gornje Volte, Malija i Dahomeja, predsjednik Gvineje izrazio je *«osjećaje povjerenja što ih gvinejski narod gaji prema svećenstvu»*.

Ekvatorska Gvineja

To je mala državica u Zapadnoj Africi. Ima 28.051 km² i oko 400.000 stanovnika. Nezavisnost je stekla 1967. god., a prvi predsjednik

bio je F. Macias Nguema. Stanovnici su 85% katolici, a pripadaju raznim plemenima. Najbrojnije je pleme Fang, iz kojega je potekao i F. Macias Nguema, koji se 1972. god. proglasio doživotnim predsjednikom.

Zemlja je bila bogata kvalitetnom kavom i kakaom, ali je pod nasilnom diktaturom ekonomija zemlje potpuno uništena.

Diktator Macias proglasio se »čudom svijeta«, i držao sebe za neko božanstvo. Imitirao je rimske careve, pa je tražio da se i njemu iskazuju počasti kao nekom božanstvu. Zato je i zabranio katoličko bogoslužje po crkvama a većinu orkava i svećenika dao je zatvoriti.

Nastava u školama počinjala je parolom: »U ime oca Maciasa — Naprijed s Maciasom — Nikad bez Maciasa — Bog je stvorio svijet na zahtjev Maciasa...« Na stadionu je dao razapeti javno dva katolika, a ispod njih je priredio neko »bogoslužje«, kao ismjehtvanje žrtve sv. mise.

God. 1974. dao je odjednom strijeljati 319 svojih »političkih protivnika«, a 10 ministara svoga kabineta dao je pobiti željeznim štapovima, jer je trebalo »štedjeti« municiju. Oko 80.000 ljudi, bez ikakvih sudskih procesa, na najbarbarskiji način izgubili su živote. Što ubijeno, a što pobjeglo, stanovništvo se smanjilo bar za jednu trećinu.

Državnim udarom taj »luđak stoljeća« skinut je, a na njegovo mjesto došao je Teodoro Obiang Nguema Nbasago koji je odmah pustio političke zatvorenike i otvorio sve crkve koje nisu bile porušene. U zemlju se vratio biskup domorodac Rafael Nze Abuy von Bata, koji je uvijek svijet upozoravao na nasilje, ali su »veliki« ostali gluhi.

Sadašnje stanje daje velike nade u ponovnu slobodu koju je Katolička crkva uživala uvijek u toj državi.

Srednjoafrička Republika

To je država u središnjem dijelu Afrike; ima 622.984 km² te 3 i pol milijuna stanovnika. Glavni je grad Bangui. Stanovnici su uglavnom sudanski Crnci. Službeni je jezik francuski. Nezavisnost je dobila 1960. god. Od 1966. god. predsjednik je republike Jean Bodel Bokassa.

God. 1979. svrgnut je taj diktator, koji je svojim nasiljem i svojim razvratnim životom ekonomski uništio državu, a kulturu, koju su misionari stavili na dobre osnove, sveo je na ništa.

Dokazano je da je sudjelovao u ubojstvu velikog broja školske djece, kao i kod obračuna s mnogim svojim »protivnicima«.

Stotine, pa i tisuće, ljudi bili su pobijeni, a mnogi su utekli u obližnje države. Na putu kroz pustinje mnogi su umrli od iznemoglosti i velike gladi...

Mnogi katolici i misionari izgubili su živote, a mnogi su istjerani iz zemlje. Sadašnje je stanje dobro i pobuđuje veliki optimizam za budućnost.

Zimbabve

Pedeseta slobodna zemlja Afrike postala je Zimbabve kad se 17. travnja 1980., na stadionu »Rufaro« u predgrađu Salisburyja, posljednji put vidjela engleska zastava i podignut stijeg nove države.

Teritorij od 390.620 km² i oko 8 milijuna stanovnika veoma je bogat. Tu je i čuvena marka duhana »virginija«.

Turizam ima lijepu perspektivu. Tu su Viktorijin vodopadi, jedno od svjetskih čuda, najveće umjetno jezero na svijetu Kariba, tajanstveni »ostaci Zimbabvea«, mini-države nastale na jugu zemlje između 12. i 14. stoljeća. Tu su neobične planine Injanga, Vumba i Matopo...

Prvi premijer postao je Robert Mugabe. Njegova stranka ZANU dobila je 63⁰/₀ glasova, a ZAPU, Džoše Nkoma 24⁰/₀. Stranka biskupa Muzoreve dobila je 8⁰/₀. Natjecalo se još pet stranaka, ali bez ikakva uspjeha.

Za vrijeme sedmogodišnjega gerilskog rata poginulo je skoro 30.000 ljudi. Mnoštvo je naroda uteklo iz zemlje. Najviše ih ima u Mozambiku i Zambiji, preko 200.000.

Robert Mugabe želi dovesti zemlju na pravi kolosijek pa veli: *»Neće biti osvete ni progona. Nacionalno pomirenje moralo bi dovesti do toga da se oprostí ratnim zločincima.«*

U Zimbabveu je svaki 10. stanovnik katolik. Pretežno su protestanti. Ima 6 biskupija, 350 svećenika, 140 braće redovnika i 1.100 časnih sestara, većinom urođeničkih. Ima 5 malih sjemeništa i 1 veliko s 90 studenata.

Crkva je mnogo pretrpjela u spomenutom gerilskom ratu. Neke su crkve razrušene, a 23 svećenika su ubijena. Misionari su bili progonjeni, a 13 ih je istjerano iz zemlje. Mnogi su pozatvarani, a oni koji su ostali uz izmučeni i uplašeni narod živjeli su u bijedi i oskudici.

Preko 850 osnovnih i srednjih škola je zatvoreno. Među njima i mnoge misijske škole, koje su i opustošene. Sve to proživljava Crkva u Zimbabveu kad slavi svoju 100. obljetnicu, ne bez nade, jer prilike se sređuju, a situacija je optimistička.

Robert Mugabe lijepo je rekao o »trpećoj Crkvi« u toj zemlji da je uvijek bila na strani potlačenih, protiv diskriminacije, za dostojanstvo čovjeka. Evo njegovih riječi: *»Čestitamo Crkvama na njihovu čvr-*

stom stavu već za vrijeme oslobodilačke borbe. Pružale su nam medicinsku pomoć i djelomičnu podršku bez uvjeta, iako ne pripadaju našoj organizaciji i ne trebaju se s nama poistovjetiti. One su se zbog svoga kršćanskog stava dosljedno odupirale neljudskosti i rasnoj diskriminaciji.

Crkva je mnogo pretrpjela, jer su se vođe bijele manjine poistovjetili sa ZANU. No, Crkve su djelovale samo iz kršćanske odgovornosti, i moramo im zato biti zahvalni.«

Mozambik

Mozambik ima 784.960 km² i oko 9 milijuna stanovnika. Stanovništvo su većinom Bantu-Crnci (98^{0/0}).

Zemlja je prilično siromašna, jedino je bogata šumom koja obiluje dragocjenim drvetom — ebanovinom i mahagonijem.

Zdravstveni bilten zemlje veoma je nepovoljan. Ima mnogo tuberkuloze i malarije, a i muha ce-ce nanosi mnogo zla stočarstvu. Stanovništvo se hrani kukuruzom i prosom. Većina stanovništva gladije.

God. 1964. izbio je ustanak Fronta za oslobođenje Mozambika (FRELIMO), na čelu s E. C. Modlane. Pošto je on 1969. poginuo u atentatu, dolazi novo rukovodstvo na čelu države od nekoliko članova.

Kršćanstvo u Mozambiku ima slabe šanse za razvoj. Čak postoji plan da se iskorijeni katolička vjera. Mnoge su crkve zatvorene i porušene. Vrše se pretrage, osude... Misionari su šikanirani, zbog čega mnogo trpe ili napuštaju zemlju. Mnogi su i ubijeni. Osobitu pažnju javnosti privukla su ubojstva o. Luisa Garcia Castra i o. Benedikta Orlanda u kolovozu i listopadu 1976. godine.

Čad

Čad je republika u Srednjoj Africi. Ima 1,284.000 km² i oko 5 i pol milijuna stanovnika.

Sjeverni je dio bregovit i pust. Tu žive pastiri, a stanovništvo je uglavnom muslimansko.

Srednji i južni dio gušće je naseljen. Tu uz muslimane ima dosta kršćana i animista. Protestanti su dosta brojni, a došli su prije katolika, koji tu žive već 40 godina.

Zemlja je vrlo bujna, ali neobrađena. Uspijevaju datulje, banane i ananasi. Jedini izvozni artikl jest pamuk. Ima dosta goveda i konja.

Tvornica gotovo da i nema. Zemlja je skoro izolirana od vanjskih utjecaja, pa je nazivaju »bajoslovnim srednjim vijekom«.

Čad je slobodan od 1960. god. Međutim, uvijek je zemlja u borbi. I 1980. godina u znaku je borbe između Sjevera (muslimana) i Juga (kršćana i antimista). Doduše, nema do sada točnih podataka, ali ima na tisuće mrtvih i ranjenih na obje strane. Poginuli su i neki misionari.

Angola

Ova država ima 1,246.700 km² i oko 8 milijuna stanovnika. Stanovnici su Bantu-Crnci, Bušmani, Pigmejci i mješanci.

Zemlja je siromašna, jer je većinom savana, stepa i pustinja, a obala je slabo razvedena.

U Angoli su biskupi proglašeni neprijateljima naroda, izdajnicima i reakcionarima, koji moraju biti osuđeni. Zaplijenjene su mnoge crkvene ustanove i misijska stanica »Radio Crkva«. Misionari i kršćanstvo proživljavaju teške dane.

Zair

Zemlja s najviše katolika u Africi jest Zair. Ima 2,345.409 km² i 28 milijuna stanovnika. Od toga ima 12 milijuna katolika i 7 milijuna protestanata.

Zair ima 6 metropolija i 51 biskupa. Stranih misionara ima 1.700, a domaćih svećenika oko 700. U bogoslovijama ima oko 100 svećeničkih kandidata, a u malim sjemeništima oko 4.000 gimnazijalaca.

Od god. 1960. Zair je nezavisna država. Na čelu je države general Mobutu, katolik. On je počeo s ograničavanjem slobode Crkve, a sve u ime neke afričke autentičnosti. Bio je velik sukob između njega i kardinala Malule. Taj je sukob sada prilično izgladen.

Mobutu je mnoge crkvene škole pozatvarao, naredio da se kršćanska imena mijenjaju a afrička. I sam je to učinio. Prije se zvao Joseph Desiré Mobutu, a sada Sese-Seko-Kuku-Ngbeandu-Wa-Za-Banga. I datume kršćanskih blagdana htio je izmijeniti, tako npr. htio je dokinuti slavljenje Božića 25. prosinca, jer da je to ostatak kolonijalizma.

Stanje se mnogo popravilo, osobito dolaskom Ivana Pavla II. u Zair u svibnju 1980. Čak se predsjednik Mobutu crkveno vjenčao dva dana prije Papina dolaska u njegovu zemlju.

No i u toj zemlji Crkva je proživljavala teške dane. God 1964. u Kinsaganiju u pobuni plemena Simba ubijeno je 38 misionara, 14 do-

maćih svećenika, 19 redovnica i 7 braće laika. Prilikom posjeta Zairu Ivan Pavao II. održao je misu u tom gradu i pošao na grobove poginulih misionara.

God. 1971. došlo je do zaoštavanja odnosa između Crkve i države, a vrhunac je bio 1975. kada su sve crkvene škole nacionalizirane a i strani misionari postali nepoželjni.

Sadašnje stanje, osobito poslije Papina posjeta, pruža nadu za bolju budućnost.

NR Kongo

Kongo ima 342.000 km² i 1 i pol milijun stanovnika. Stanovnici su sudanski i Bantu-Crnci. Službeni je jezik francuski.

Jedan je nadbiskup i dva biskupa, a ima oko 500.000 katolika.

Država je nezavisna od 1960., a tri godine kasnije uvedeno je socijalističko uređenje. Kongo je jedina afrička država s izričito marksističkim društvenim uređenjem.

Papa Ivan Pavao II. 5. svibnja 1980. posjetio je Kongo gdje je u Brazzaville-u, glavnom gradu, održao misu. Primio ga je i predsjednik NR Konga Sasun-Uesa. U razgovoru je Papa naglasio kako država može računati na lojalnu suradnju Crkve kad se radi o služenju čovjeku i o pridonosenju njegovu cjelovitom napretku. Papa je rekao: *»Crkva, u ime svoje duhovne misije, traži sa svoje strane slobodu da se obraća savjestima, kao i mogućnost za vjernike da javno ispovijedaju, hrane i navješćuju svoju vjeru. Služenje čovjeku svrha je o kojoj je moguće razgovarati. To je ideal koji možemo označiti zajedničkim Crkvi i državi.«*

Vjerojatno je Ivan Pavao II. mislio na ne baš najbolje odnose, posebno prema misionarima, koji su uglavnom iz starih kršćanskih zemalja.

U toj je državi u noći između 22. i 23. ožujka 1977. ubijen, u još nerazjašnjenim okolnostima, kardinal Emile Biayende. To je bio zločin nad kojim se svijet zgražao. Ivan Pavao II. posjetio je grob pokojnog kardinala i dugo ostao u molitvi. Papa je sigurno mislio na te događaje kad je odgovorio nadbiskupu Batantu na njegove pozdravne riječi: *»Kad ovdje u Africi vidim sve te hrabre kršćane, ne mogu ne misliti da i u naše dane Krist ima mnogo prijatelja u Africi, i da je Crkva u Africi zrela da se suoči sa svim protivnostima i svim kušnjama.«*

Situacija se ipak popravlja, što je i uočljivo u zadnje vrijeme.

Zaključak

Kardinal Rossi, prefekt Kongregacije za evangelizaciju, osvrćući se na papino putovanje u Afriku, na generalnoj skupštini papinskih misijskih djela u Rimu u svibnju ove godine, u pozdravu nacionalnim direktorima kazao je ovo: *»Kristov zamjenik dao je veliko priznanje misionarskim pionirima koji su, u velikim poteškoćama i žrtvama, ali vođeni velikom vjerom i ljubavlju prema Kristu i braći, dali same sebe za evangelizaciju. To je priznanje Sv. Otac htio protegnuti na cijelu Crkvu, jer je cijela Crkva misionarska.«*

Sam Sv. Otac nakon svoga posjeta Africi rekao je: *»Doista je divljenja vrijedno što, nakon samo jednog stoljeća, postoje tako obilni plodovi i što je Afrika, usprkos tolikim poteškoćama i progonstvima, kontinent pun katoličke vjere i žara. Mlade Crkve, svjesne žrtava svojih misionara, moraju se na njima nadahnuti i prenositi radosnu Kristovu poruku dušama, te se iznad svega zauzeti za odgoj pastoralnih radnika.«*

To je ona stara: *»Krv mučenika, sjeme je kršćana.«* Tako će biti i na afričkom kontinentu, gdje poslije papina posjeta postoji mnogo ružičastija budućnost nego prije.

FILOZOFSKI PRISTUPI BOGU

Dr. Ante Kusić, izd. »Crkva u svijetu«, Split 1980, str. 253. Cijena: broširano 200 d., tvrdo uvezano s ovitkom 250 d. Narudžbe: »Crkva u svijetu«, Zrinjsko-frankopanska 14, 58000 Split.

Dra Antu Kusića, rektora bogoslovije u Splitu te profesora filozofije na istoj bogosloviji i na Kat. bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, ne treba predstavljati našoj javnosti. Svojim teološko-filozofskim radovima po raznim revijama, kao i brojnim javnim nastupima na tribinama i zborovima u zemlji i inozemstvu, dao je vrlo značajan prilog proučavanju i afirmaciji kršćanske misli i filozofije, posebno pokoncilске, na našem hrvatskom području.

Njegova najnovija knjiga *»Filozofski pristupi Bogu«* obrađuje ona pitanja koja se danas nameću svakom čovjeku u odnosu: Bog i ja. U knjizi je skupljeno gotovo sve što su kroz povijest veliki umovi držali i naučavali. Nije to skup citata, već zrelo i misaono razmišljanje o Bogu. Na temelju misaone analize misli velikih umova, Kusić nam nudi putokaze, smjernice, smjerodavna rješenja razumskog pristupa Bogu.

Knjiga se dijeli na tri dijela: 1. Problem Boga u naše vrijeme; 2. Tri smjerodavna rješenja problema Boga; 3. Egzistencijalistički pristup Bogu.

U prvom dijelu, na sedamdesetak stranica, autor sažeto, stručno i jasno iznosi ono najvažnije o problemu Boga u naše vrijeme. Pozitivno i negativno, ne samo s područja filozofije nego i biologije, antropologije i uopće mišljenja